

EGE'DE KARASULARI GENİŞLETME TARTIŞMASI: 1995 TBMM KARARI IŞIĞINDA HAKKANİYETLİ BİR DENGE ARAYIŞI

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

Analiz No : 2026 / 6

30.01.2026

Son zamanlarda Yunanistanın Ege Denizinde karasularını 12 deniz miline genişletme yönündeki niyetini yeniden dile getirmesi, Türk-Yunan ilişkilerindeki hassas dengeleri bir kez daha gündeme taşımıştır. Yunan Dışişleri Bakanı George Gerapetritisin Ocak 2026da parlamentoda yaptığı açıklamalarda, İyon Denizinde daha önce gerçekleştirilen genişlemenin (İtalya ile anlaşma sonrası 6 milden 12 mile geçiş) bir devamı olarak Egede de benzer adımların beklendiğini belirtmesi, bölgedeki gerilimi artırmıştır[1]. Benzer şekilde, Yunan Ulusal Savunma Bakanı Nikos Dendiasın Ocak 2026daki röportajında, karasuları genişletmenin tek taraflı egemenlik hakkı olduğunu vurgulaması ve Türkiye'nin 1995 yılında kabul edilen parlamento kararını müzakere konusu yapmayı reddetmesi, Atinanın revizyonist yaklaşımlarını pekiştirmektedir[2].

Bu bağlamda, Türkiye'nin tutumunun temel dayanağı, 8 Haziran 1995 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından oybirliğiyle kabul edilen tarihi karardır. Bu karar, Yunanistanın Ege Denizinde karasularını 6 deniz milinin ötesine (özellikle 12 mile) çıkarma ihtimaline karşı net bir cevap niteliğindedir. Kararda, Lozan Barış Antlaşması (24 Temmuz 1923) ile kurulan dengeye atıf yapılarak, o dönemde her iki ülkenin karasularının 3 mil olduğu, Yunanistanın karasularını 1936da tek taraflı olarak 6 mile çıkardığı ve bu durumun Egenin yaklaşık %43,68ini Yunan egemenliğine bıraktığı belirtilmiştir. Türkiye'nin ise aynı dönemde 6 mile çıkardığında Egedeki karasuları alanının yalnız %7 civarını alabildiği vurgulanmıştır. Yunanistanın karasularını 12 mile genişletmesi halinde ise, Ege Denizinin yaklaşık %72sinin Yunan egemenliğine geçeceği, bu takdirde Türkiye'nin bir yarımada ülkesi olarak dünya denizlerine erişiminin fiilen engelleneceği ve hayati menfaatlerinin ciddi şekilde zarar göreceği ifade edilmiştir. Bu nedenle TBMM, Yunanistanın böyle bir adım atması halinde Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine, askeri önlemler de dahil olmak üzere tüm yetkilerin verilmesini ve bu durumun Yunanistan ile dünya kamuoyuna dostane bir üslupla duyurulmasını kararlaştırmıştır[3].

Bu karar, uluslararası hukuk açısından Türkiye'nin meşru savunma hakkını[4] ve Egenin

özel coğrafi koşullarını (dar bir yarı kapalı deniz olması, adaların yoğunluğu ve Türkiye anakarasının yakınlığı) gözeterek *equity* ilkesine dayanmaktadır. Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi (UNCLOS, 1982) Madde 3'te 12 mil hakkı tanırsa da Türkiye bu sözleşmeye taraf olmamış ve Ege'nin kendine özgü nitelikleri nedeniyle katı bir uygulamanın hakkaniyete aykırı olacağını savunmaya devam etmiştir[5]. Esasen, UNCLOS'un kendisi de yarı kapalı denizlerde özel düzenlemelere olanak tanımakta ve eşitlikçi çözüm arayışını teşvik etmektedir.

Yunanistan'ın son dönemde İyon Denizinde 12 mile geçişi[6] ve Mısır ile imzalanan deniz yetki alanları anlaşması, Ege'deki iddialarını güçlendirme çabası olarak yorumlanabilir. Ancak bu adımlar, Ege'nin Lozanla kurulan statüsünü (adaların silahsızlandırılması dahil) ve Türkiye'nin hayati çıkarlarını göz ardı etmektedir. Özellikle Doğu Ege adalarının (Lozan ve Paris Barış Antlaşmaları gereği) silahsızlandırılması yükümlülüğüne rağmen Yunanistan'ın bu adalarda askeri yığınak yapması, Türkiye'nin de karşı kıyıda amfibi kapasite bulundurmasını meşru bir denge unsuru haline getirmektedir.

Antonios Klapsis'in[7] 28 Ocak 2026 tarihli ve *A Greenland in the Aegean Sea*[8] başlıklı makalesinde dile getirdiği NATO içi tehdit algısı ve Greenland örneği üzerinden Yunanistan'ın mağduriyet tezini savunan argümanlar, ironik bir çelişkiyi ortaya koymaktadır. Klapsis, Türkiye'nin 1974'ten beri sürekli tehdit oluşturduğunu iddia ederken, NATO Antlaşmasının iç anlaşmazlıklarda 5. maddenin uygulanamayacağını öngörmesini ve müttefiklerin izlediği tarafsız tutumu eleştirmektedir. Ancak bu bakış, Yunanistan'ın tek taraflı eylemlerini (karasularını genişletme niyeti, adaların silahlandırılması) göz ardı etmekte ve Türkiye'nin hayati menfaatlerini ise birer tehdit olarak sunmaktadır. Türkiye, NATO üyesi bir ülke olarak, ittifak içi diyalog ve uluslararası hukuka dayalı çözümü savunurken, Yunanistan ise hakkaniyetli müzakereyi reddeden ve bu suretle bölgesel istikrarsızlığı artıran bir tutumu tercih etmektedir.

Doğu Akdenizde barışı koruma hedefi göz önünde tutulduğunda, Ege'deki dengeyi korumak hayati bir öneme sahiptir. Karasularının genişletilmesi halinde Türkiye'nin deniz erişimi kısıtlanacak, enerji kaynakları ve hava sahası üzerindeki hakları zayıflayacak ve uzun vadeli stratejik sorunlar ortaya çıkabilecektir. Bu nedenle, Yunanistan'ın olası adımına karşı 1995 yılında TBMM tarafından alınan kararın geçerliliği korunmalı; aynı zamanda diyalog kanalları açık tutulmalıdır. Eğer Yunanistan gerçekten egemenlik haklarını genişletmek istiyorsa, hak ve nesafet (*equity*) ilkelerine uygun olarak, Lozan ve Paris antlaşmalarıyla Yunanistan'a bırakılan ancak silahsızlandırılması gereken on iki adanın (ve çevresindeki statüsünün) gözden geçirilmesi gerekecektir. Diğer bir ifadeyle mevcut antlaşmalar ihlâl edilerek adalar silahlandırılıyorsa, Türkiye'nin bu adalar üzerindeki tarihten kaynaklanan hakkı gündeme gelebilecektir. Bu adaların Türkiye'ye iadesi halinde Egede karasularının 12 mile çıkarılması söz konusu olabilecektir. Bu, revizyonist değil, aksine uluslararası hukuka uygun bir şekilde mevcut antlaşmaların tutarlı bir tarzda uygulanmasını gerektirecek bir tutum olacaktır.

Nihai tahlilde Yunanistan, her defasında TBMM'nin 1995 kararını ortaya atarken yavuz hırsız ev sahibini bastırır Türk atasözünü hatırlatır şekilde, Türkiye'nin bu kararı almasına neden olan gelişmeleri ve bunların ardında yatan saikleri görmezden geldiğini de hatırlatmak gerekecektir.

*Görsel:

<https://www.trthaber.com/dosyalar/images/yunanistan%20türkiye%206%20mil%2012%20mil%20hari>

[1] Greece Plans Extension Territorial Waters Despite Turkish Warning, *Reuters*, Reuters.com, 16 Ocak 2026, <https://www.reuters.com/world/middle-east/greece-plans-extension-territorial-waters-despite-turkish-warning-2026-01-16/>.

[2] Dendias on Turkey: The Extension of Our Waters is Our Unilateral Right □ We Do Not Tolerate Casus Belli, *ProtoTema*, protothema.gr, 22 Ocak 2026, <https://en.protothema.gr/2026/01/22/dendias-on-turkey-the-extension-of-our-waters-is-our-unilateral-right-we-do-not-tolerate-the-casus-belli/>.

[3] TBMMde temsil edilen siyasî partilerin, Yunanistanın Ege Deni-zindeki karasularının 12 mile çıkarılmasına yönelik tutumunun doğuracağı sonuçların Yunan ve dünya kamuoyuna dostane duygularla duyurulmasına ilişkin önergesi, *TBMM Tutanakları Dergisi*, 8 Haziran 1995, 121. Birleşim, <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d19/c088/tbmm19088121.pdf>.

[4] United Nations Charter Article 51, *Nothing in the present Charter shall impair the inherent right of individual or collective self-defence if an armed attack occurs against a Member of the United Nations, until the Security Council has taken measures necessary to maintain international peace and security. Measures taken by Members in the exercise of this right of self-defence shall be immediately reported to the Security Council and shall not in any way affect the authority and responsibility of the Security Council under the present Charter to take at any time such action as it deems necessary in order to maintain or restore international peace and security.*, https://legal.un.org/repertory/art51/english/rep_orig_vol2_art51.pdf.

□□□□□□ 51- Bu Antlaşmanın hiçbir hükmü, Birleşmiş Milletler,yelerinden birinin silahlı bir saldırıya hedef olması halinde, Güvenlik Konseyi uluslararası barış ve güvenliğin korunması için gerekli önlemleri alıncaya dek, bu,yenin doğal olan bireysel ya da ortak meşru savunma hakkına hanel getirmez. Üyelerin bu meşru savunma hakkını kullanırken aldıkları önlemler hemen Güvenlik Konseyine bildirilir ve Konseyin işbu Antlaşma gereğince uluslararası barış ve güvenliğin korunması ya da yeniden kurulması için gerekli göreceği biçimde her an hareket etme yetki ve görevini hiçbir biçimde etkilemez, https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/2212020141836bm_01.pdf.

[5] *United Nations Convention on the Law of the Sea (UNCLOS)*, SECTION 2. LIMITS OF THE TERRITORIAL SEA, Article 3, Breadth of the territorial sea, Every State has the right to establish the breadth of its territorial sea up to a limit not exceeding 12 nautical miles,

measured from baselines determined in accordance with this Convention.," https://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf.

[6] Agreement between the Hellenic Republic and the Italian Republic on the delimitation of their respective maritime zones. Athens, 9 June 2020, <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/No%20Volume/57024/Part/I-57024-08000002805ca252.pdf>.

[7] Antonis Klapsis, Peloponnese Üniversitesinde çağdaş tarih ve uluslararası siyaset alanında doçent olarak görev yapmaktadır.

[8] Antonis Klapsis, A Greenland in the Aegean Sea, *Ekathimerini*, ekathimerini.com, 28 Ocak 2026, <https://www.ekathimerini.com/opinion/1293451/a-greenland-in-the-aegean-sea/>.

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2026. "EGE'DE KARASULARI GENİŞLETME TARTIŞMASI: 1995 TBMM KARARI IŞIĞINDA HAKKANİYETLİ BİR DENGE ARAYIŞI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Analiz No.2026 / 6. Ocak 30. Erişim Haziran 28, 2026. <https://www.avim.org.tr/public/index.php/tr/Analiz/EGE-DE-KARASULARI-GENISLETME-TARTISMASI-1995-TBMM-KARARI-ISIGINDA-HAKKANIYETLI-BIR-DENGE-ARAYISI>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

<https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır